

NIEUW IN NEDERLAND

Samengesteld door Gerard D. Majoor

Strandvondst van de 'Groenlandse kokkel' *Serripes groenlandicus* (Mohr, 1786) tussen 's-Gravenzande en Hoek van Holland

Bert van der Valk

Summary. On 27 December 2012 for the first time a specimen of *Serripes groenlandicus* (Mohr, 1786) washed ashore on the Dutch coast, between 's-Gravenzande and Hoek van Holland. Although one valve had almost completely disappeared the specimen represents a doublet and hence is a fresh shell. Given the living area of *Serripes groenlandicus*, i.e. from the very North of Europe to Alaska, transport of the specimen by for example a trawler seems more likely than natural dispersal.

Verspreiding en speculatie

De Groenlandse kokkel komt voor van Noord-Europa bij Groenland en IJsland tot N. Canada en Alaska op zeedieptes van 80-100 m (Wikipedia). Hier komen overigens twee ondersoorten voor met een arctische respectievelijk subarctische verspreiding (zie Moerdijk et al., 2010).

Het is niet bekend hoe dit individu op de Nederlandse kust is terecht gekomen. Hiervoor komt eigenlijk alleen de bodemvisserij op Heilbot in aanmerking. De schelp is dan vermoedelijk bij het schoonspoelen van het dek in de Nederlandse kustwateren terecht gekomen. *Serripes groenlandicus* is overigens wel bekend uit Nederland, maar alleen als fossiel daterend uit het Laat-Pliocene en het Vroeg-Pleistoceen. Deze fossiele schelpen spoelen soms aan in zuidelijk Zeeland (Moerdijk et al., 2010).

De vondst

Serripes groenlandicus (Mohr, 1786), de 'Groenlandse kokkel' is waarschijnlijk nog nooit gevonden op een Nederlands strand. Op 27 december 2012 was het zover, op het strand tussen 's-Gravenzande en Hoek van Holland. Vondstomstandigheden: aan de vloedlijn, met opkomend tij.

Het gaat om een doublet, met 1 klep bijna volledig bewaard (h x b: 39 x 44 mm); van de andere klep was alleen een deel van de slotrand nog aanwezig. Beide waren nog verbonden door het dikke en stevige ligament. Langs de rand van de klep zijn nog resten van de opperhuid aanwezig. Het geheel maakt een afgesleten indruk, met gaatjes in de klep door boorsponzen (?) en/of slijtage. Dicht bij de top is de oppervlakte van de klep aangetast en lijkt wel chemisch verweerd, maar juist daardoor was de kenmerkende zig-zag tekening van enkele bruine lijnen goed zichtbaar.

Determinatie

De bruine zig-zaglijntjes zijn een goed determinatiekenmerk. De schelp vertoont de voor *Serripes* gebruikelijke rudimentaire cardinale tanden. In eerste instantie zorgden de karakteristieken van dat slot voor wat verwarring. De binnenzijde heeft een zachte, parelmoerachtige glans, vooral rond de mantelrand en de spierindrucksels.

Dankwoord

Dank aan Tom Meijer en Ronald Pouwer die de hint voor de determinatie gaven; aan Jan Johan ter Poorten voor de bevestiging en enige verbeteringen in de bijdrage voor 't Zeepaard. Anton Janse maakte me opmerkzaam op het fossiel voorkomen van deze soort.

Dank ook aan Frank Perk voor zijn toestemming om het artikel uit 't Zeepaard hier in een marginaal gewijzigde versie te reproduceren.

Geraadpleegde bronnen

MOERDIJK, P.W., A.W. JANSSEN, F.P. WESSELINGH & G.A. PEETERS (2010): De fossiele schelpen van de Nederlandse kust. – KNNV Uitgeverij, Leiden.

VALK, B. VAN DER (2012): *Serripes groenlandicus* (Mohr, 1786) aangespoeld op het strand van 's-Gravenzande-Hoek van Holland. – 't Zeepaard ??: 75-76.